

ADVOKATFIRMAET
BRATH

TEMABREV OM STIFTELSE

NR. 3 (2025)

STIFTELSESLOVENS INHABILITETSREGLER

Innledning

Stiftelser er særlig sårbare overfor uheldige eller illojale disposisjoner fra styrets side siden det ikke er noen utenforstående som i kraft av eierskap eller medlemskap fører kontroll med styrets forvaltning av stiftelsen.

Styret er som nevnt øverste organ i stiftelser og det eksisterer ingen *generalforsamling* som i selskapene eller *årsmøte* som i foreningene som fører kontroll med styrets forvaltning. Reglene om inhabilitet blir derfor særlig viktige i stiftelser.

Styret skal sørge for at stiftelsens formål ivaretas og at utdelinger skjer i samsvar med vedtektene, jf. sl § 30 tredje ledd. Styret skal dessuten påse at regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.

Inhabilitetsreglene skal beskytte stiftelsen mot disposisjoner som er motivert ut fra styremedlemmenes og eventuelt daglig leders *egeninteresser*, der disse kan kollidere med hensynet til stiftelsens ve og vel. Habilitetsreglene skal bidra til å sikre at tillitspersonene opptrer lojalitet overfor stiftelsen. Styremedlemmer og daglig leder som i strid med habilitetsreglene handler ut fra andre hensyn enn hensynet til stiftelsen, og som følge av det påfører stiftelsen et økonomisk tap, kan bli erstatningsansvarlig overfor stiftelsen.

Individuell inhabilitet – sl § 37 første ledd **pp s24**

Et styremedlem eller en daglig leder må ikke delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har *slik særlig betydning for ham eller henne selv* eller for hans eller hennes *nærstående*, at vedkommende må anses for å ha en *fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken*.

Bestemmelsen svarer i det vesentlige til tilsvarende bestemmelser i aksjeloven /allmennaksjeloven § 6-27 første ledd.

Bestemmelsen gjelder ikke bare selve avgjørelsene (votingene), men også den forutgående styrebehandlingen av spørsmålet. En inhabil daglig leder er avskåret fra å forberede en styresak selv om avgjørelsen av saken ligger under styret.

- Hvem som omfattes av begrepet **nærstående** fremgår av definisjonen i sl § 5.
- I begrepet **særlig betydning** ligger det at styremedlemmet eller hans eller hennes nærstående må ha en spesiell interesse som i saken som ikke deles av en større gruppe personer. Det betyr at styremedlem eller daglig leder ikke blir inhabil bare fordi avgjørelsen medfører en fordel for dem så lenge fordelene tilkommer en større eller ubestemt krets som de tilhører, jf. Woxholth Stiftelser etter stiftelsesloven 2001 s 323. Et styremedlem som selv er funksjonshemmet blir ikke inhabil til å delta i avgjørelsen av om skal yte støtte til funksjonshemmede.
- Hva ligger i begrepet **personlig** eller **økonomisk særinteresse**

I alternativet **personlig** ligger det at inhabilitet kan inntre selv om interessen ikke er av økonomisk for styremedlemmet eller daglig lede. Bestemmelsen kommer ofte til anvendelse der saken ikke gjelder vedkommende selv, men typisk der en nærstående er kontraktsmotpart eller mottaker av ytelser fra stiftelsen.

I alternativet **økonomisk** ligger typisk disposisjoner der styremedlemmet eller daglig selv er avtalemotpart eller aktuell som mottaker av ytelser fra stiftelsen. Det samme gjelder der særinteressen gjelde et selskap som vedkommende styremedlem eller daglig leder har bestemmende innflytelse i.

I **særinteresse** ligger at interessen må gå ut over den interessen styremedlemmet eller daglig leder har i å fremme stiftelsens interesser.

At særinteressen må være **fremtredende** innebærer at den må være såpass sterk at den er egnet til å påvirke styremedlemmet eller daglig leders standpunkt til saken. En slik særinteresse vil typisk foreligge i saker som gjelder vedkommendes personlige ansvar, så som søksmål mot et styremedlem, inngåelse av avtale der vedkommende er kontraktspart og ved tildeling av legatporsjoner der hen selv eller noen som er ham nær er søker. I slike saker vil vedkommende normalt ha en egeninteresse som går på tvert av stiftelsens interesser og hensynet til å gjennomføre stiftelsens formål, jf. Knudsen/Woxholth: Stiftelsesloven med kommentarer s 169. En grundig gjennomgang av habilitetsreglene er også foretatt i Stiftelsesklagenemndas sak 2017/296 der Stiftelsestilsynets vedtak 10.04.17 om styreavsettelser i Stiftelsen RT Fondet ble opphevet.

Selv om det ikke følger av ordlyden i stiftelsesloven § 37 hevder Woxholth på s 324 at begrepet fremtredende særinteresse må ha en slik karakter at den **går på tvers av stiftelsens interesse**, eller **hensynet til å gjennomføre stiftelsens formål**. Det er jeg enig. Det er kun i disse situasjonene at stiftelsens posisjon blir truet. Det bør ikke statueres inhabilitet der den interessen vedkommende har i saken er sammenfallende med stiftelsens.

Preseptivitet

Loven er til hinder for at det fastsettes lempeligere inhabilitetsregler i vedtektene enn det som følger av loven. At det vedtektene fastsetter strengere habilitetsregler er i prinsippet ok, men de må ikke være så strenge at styremedlemmene i praksis ikke får gjennomført sine oppgaver etter loven og vedtektene for øvrig.

Inhabilitet som følge av stilling eller verv – se § 37 annet ledd **pp s25**

Styremedlem eller en daglig leder kan heller ikke delta i saksbehandlingen eller avgjørelsen når han eller hun har stilling eller tillitsverv i en privat eller offentlig institusjon, organisasjon eller et foretak *som har økonomisk eller annen fremtredende særinteresse i saken*, eller når han eller hun i slik egenskap *tidligere har deltatt i behandlingen av saken*.

Dette gjelder likevel ikke styremedlem eller en daglig leder som har *offentlig stilling eller verv*, deltar i saksbehandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som *i det vesentlige gjelder*

bruken av midler som stiftelsen har fått stilt til rådighet fra det offentlige (§ 37 annet ledd annet punktum).

Bestemmelsen identifiserer styremedlem eller daglig leder med den institusjonen mv. som har den fremtredende særinteressen. Vedkommende blir da inhabil.

Vilkåret *fremtredende særinteresse* forutsetter en **interessekonflikt** mellom institusjonens mv. sin interesse i saken og stiftelsens.

Det vil normalt ikke foreligge noen interessekonflikt mellom en stiftelse og stiftelses datterselskaper, jf. Ot.prp. nr. 15 (2000-2001) s. 111. Felles styremedlemmer vil da heller ikke være inhabile.

Vennlig hilsen

Henning Brath
advokat